

Sadržaj

UVODNA REČ	xv
UVOD	1
O knjizi	1
Konvencije korišćene u knjizi	2
Šta ne morate da čitate	2
Neobavezne pretpostavke	2
Kako je knjiga organizovana	2
Deo I: Ukus piva	3
Deo II: Vrste piva – stare, nove i preporođene	3
Deo III: Kupovina piva i zadovoljstvo koje ono pruža	3
Deo IV: Pivo u svetu	4
Deo V: Sve same desetke	4
Deo VI: Pivarstvo u Srbiji i regionu	5
Deo VII: Dodaci	5
Sličice korišćene u knjizi	5
Odakle početi	5
DEO I: UKUS PIVA	7
POGLAVLJE 1: Naiskap! Počinjemo od osnova.	9
Osnovni sastojci piva	10
Vrste piva	11
Ejl naspram lagera	11
Hibridna i specijalna piva	12
Kupovina piva i uživanje u njemu	12
Kupovina piva	13
Serviranje i degustacija piva	13
Hrana i pivo	13
Kuvanje s pivom	14
Pivske ture po svetu	15
Severna Amerika	15
Evropa, Azija i još dalje	15
Proizvodnja sopstvenog piva	16
POGLAVLJE 2: Sastojci piva: od uzvišenih do smešnih	17
Ječam: žitarica za pivo, ne za doručak	18
Hmelj: cvetovi koji daju ukus i aromu	18
Upoznajte vrste hmelja	20
Hmelj daje gorčinu, aromu i još ponešto	20
Kvasac: gljivica je među nama	21
Voda: važan igrač u pivu	23
Krilo slepog miša, oko daždevnjaka: dodaci koji su vam možda po ukusu, a možda i ne	23

POGLAVLJE 3:	Malo pivarske čarolije: kako se pravi pivo 25
	Kotlovi, bačve i tankovi: oprema za pivaru 26
	Alhemija ejla: proizvodni proces 27
	Proizvodnja slada. 28
	Mlevenje 29
	Komljenje 29
	Kuvanje 30
	Fermentacija 31
	Odležavanje 31
	Pakovanje 32
	Pranje 33
	DEO II: VRSTE PIVA – STARE, NOVE I PREPOROĐENE 35
POGLAVLJE 4:	Kategorije piva: ejlovi, lageri i ostali 37
	Dve glavne grane porodičnog stabla piva: ejlovi i lageri 37
	Kvasac čini pivo 38
	Možete okusiti razliku, ponekad 38
	Pivo stare škole: upoznajte ejlove 40
	„Novo“ pivo u kraju: upoznajte lagere 41
	Mešavina: hibridna piva 42
	Toplo vrenje uz kvasac za lager 42
	Hladno vrenje uz kvasac za ejl 42
	Šta god vam padne na pamet: specijalna piva 43
	Anatomija vrsta piva: karakteristike različitih piva 44
	Tri kriterijuma za određivanje vrste piva 44
	Nekoliko izraza koji opisuju ukus 45
	Pravljenje kvalitetnih piva 46
	Sušтина je u vrsti: najčešće vrste piva 46
	Ejlovi 47
	Lageri 52
	Hibridna piva 54
	Specijalna piva 55
POGLAVLJE 5:	Šta je „pravi“ ejl 57
	Šta to čini ejl „pravim“ 57
	Početak putovanja pravog ejla u buradima 59
	Zanimljivo bure: sastavni delovi 59
	Burad raznoraznih veličina. 60
	Rafinacija i naknadna fermentacija pravog ejla 61
	Da razbistrimo 61
	Iz dosijea o klinčiću: kako pravi ejl diše 62
	Točenje pravog ejla 63
	Istakanje pravog ejla kroz točilicu 63
	Točenje pomoću gravitacije 65
	Kampanja za pravi ejl 66

POGLAVLJE 6:	Pivo odležalo u buretu i odležalo na drvetu 69
	Pivo „odležalo u buretu“ i „odležalo na drvetu“ – razlike 69
	Koje je drvo najbolje 70
	Biranje novih ili polovnih buradi 71
	Prvi izbor – hrastovina 71
	Dobijanje novih ukusa piva zahvaljujući ukusima iz starih buradi 72
	Faze odležavanja piva 74
	Provera oksidacije piva 74
	Trebali li ostaviti da pivo postane kiselo 75
	Mešanje piva iz više buradi 77
POGLAVLJE 7:	Zaronite u ekstremno pivo 79
	Šta pivo čini „ekstremnim“? 80
	Puniji ukus 80
	Smelija aroma 80
	Veći procenat alkohola 81
	Manastirska piva: originalne ekstremne vrste 83
	Poreklo Dubbel, Tripel i Quadrupel piva 83
	Nastanak Doppelbock piva 84
	Ako je imperijal, onda je zakon: intenziviranje arome osnovnih vrsta piva 85
	Ratovi piva: moje pivo je ekstremnije od tvog 86
	Borba za upadljivost i šašava imena 86
	Nadmašivanje konkurencije pomoću luckaste ambalaže ... 87
	Budućnost ekstremnih piva 88
POGLAVLJE 8:	Bezglutensko, organsko i košer pivo 89
	Prirodna selekcija: organsko pivo 89
	Počeci: uspon organskog piva 89
	Sertifikati za organsko pivo 90
	Zašto preći na organsko piće? Pomozite okolini – popijte pivo! 91
	Organski pokret: lista organskih piva 92
	Tračak nade za osobe obolele od celijakije: pivo bez glutena .. 94
	Bezglutensko društvo: žitarice i skrob koji se koriste u bezglutenskom pivu 95
	Bez glutena ali bogato ukusima: lista bezglutenskih piva ... 96
	Prema zakonu: košer pivo 97
	Kakve uslove nameće košer 98
	Sve je košer: lista košer piva 99

DEO III: KUPOVINA PIVA I ZADOVOLJSTVO KOJE ONO PRUŽA 101

POGLAVLJE 9: **Na šta obratiti pažnju pri kupovini piva 103**

Limenke, flaše, baloni i kegovi: za šta se opredeliti?	103
Prednosti limenki.	105
Opredeljivanje za flaše	105
Tu su i baloni	106
Opuštanje uz kegove	106
Kupite ili odustanite: u potrazi za najsvežijim pivom	109
Vreme nije na vašoj strani	109
Odležavanje piva poput kvalitetnog vina – ali samo u nekoliko specijalnih slučajeva	110
Držite se dalje od piva koje nije stajalo na hladnom	111
Izbegavajte svetlost	111
Proučite malo situaciju u prodavnici pre nego što kupite pivo	112
Sprijateljite se s lokalnim prodavcima piva	112
Opekli ste se? Proverite pivo kod kuće	113
Zvuk pri otvaranju	113
Borba s oksidacijom	114

POGLAVLJE 10: **Ludorije s etiketama i marketinške zablude.. 115**

Zakoni o etiketama piva	116
Obavezne stavke na etiketi	116
Blaga, jaka i nerazumljive jačine: sadržaj alkohola	116
Etikete koje ne otkrivaju mnogo: aditivi i konzervansi	118
Reinheitsgebot: nemački zakon o čistoći piva	118
Pivo – reklamiranje i marketing	120
Hvalisanje nevažnim pojedinostima	120
Osvajanje teritorije zanatskog piva lažnjacima iz megapivara	121
Suština uslužne proizvodnje piva	122
„Guinness je dobar za vas“: sadržaj hranljivih materija	123
Bez holesterola i masnoća	125
Pijte pivo, živite duže.	126

POGLAVLJE 11: **Kako se služi pivo 127**

Izaberite otmenu čašu	127
Čaše na crtju: osnovne vrste staklenih čaša	128
Sledeći nivo: ekstremni oblici	132
Budimo praktični: koje vam čaše stvarno trebaju	134
Sipanje	134
Pre nego što sipate pivo, proverite temperaturu	134
Nagnuti čašu ili ne	136
Urednost na prvom mestu: pranje i čuvanje čaša	137
Šta je blistava čistoća za pivo	137
Odlaganje čaša	139

POGLAVLJE 12:	Izoštrite svoja čula: degustacija i ocenjivanje piva	141
	Ocenjivanje piva 1-2-3 (u stvari, 1-2-3-4-5)	142
	Miris: nos sve zna	143
	Izgled: o knjizi ne možete suditi na osnovu korice	145
	Sve dugine boje	145
	Bistro kao izvorska voda	145
	Pena kao kruna	146
	Ukus: slad i hmelj	146
	Slatkasti ukus slada	147
	Rajski ukus hmelja	148
	Fenomenalna fermentacija	148
	Ukus koji zaostaje u ustima: neka se zadrži	149
	Dodir: tekstura i punoća	149
	Razmislite: da li je sveukupni utisak o pivu bolji nego zbir svih njegovih pojedinačnih kvaliteta	151
	Uposlite jezik: zapisivanje ocena	151
	Ocenjivanje piva na veb forumima	153
	Vodite dnevnik	153
POGLAVLJE 13:	Hrana i pivo	155
	Kakav par! Kombinovanje hrane i piva	155
	Opšte smernice	157
	Presecanje, suprotstavljanje i dopunjavanje različitih ukusa	159
	Smanjite broj kombinacija	160
	U pravo vreme: pivo za razne prilike	160
	Piva za pre i posle večere	161
	Služenje piva u skladu s godišnjim dobom	163
POGLAVLJE 14:	Kuvanje s pivom	165
	Pivo kao sastojak svakog jela	166
	Kada možete (i ne možete) koristiti pivo u receptu	166
	Izbor pravog piva za odgovarajuće jelo	167
	Isprobajte sjajne recepte s pivom	168
DEO IV: ISTRAŽIVANJE PIVA PO SVETU I KOD KUĆE		181
POGLAVLJE 15:	Degustiranje piva u Severnoj Americi	183
	Istorijat piva u Sjedinjenim Državama	184
	Uvažavanje starijih: velika tradicija američkog pivarstva	184
	Dalji razvoj: procvat pivarstva u Americi u 20. veku	185
	Iskusni majstori uče nove trikove: razvoj malih zanatskih pivara	186
	Preporod ili revolucija? Industrija piva u Americi danas i sutra	188

Pozdrav za komšije! Pivska scena u Kanadi i Meksiku	188
O, Kanada	188
Dole do Meksika	190
Tamo gde je pivo	192
Pivski barovi	192
Pivnice s pivarom	193
Gastropabovi	195
Pivske večere	196
Festivali piva u Severnoj Americi	196
Preporuke i zabrane koje se odnose na festivale piva.	197
Najvažniji festivali piva u SAD, Kanadi i Meksiku	199
Severnoamerički muzeji piva	200

POGLAVLJE 16: Degustiranje piva u Evropi, Aziji i ostalim delovima sveta.	203
Osmislite sopstvenu pivsku avanturu	204
Otkrivanje piva u Nemačkoj	205
Regionalni ukusi: sever, zapad i istok	205
Pravac na jug u Bavarsku	206
Nemački hramovi, festivali i muzeji piva	207
Osvrt na pivo u Ujedinjenom Kraljevstvu	210
Biteri u Engleskoj i Velsu	211
Ostanite na nogama u Škotskoj	212
Hramovi, festivali i muzeji piva u Ujedinjenom Kraljevstvu ..	213
Ukus Irske	214
Proizvodnja ginisa za naciju	214
Ostale vrste piva	215
Poseta irskim pivarama i pabovima	215
Pijuckanje piva u Belgiji.	215
Traganje za tradicionalnim pivima	216
Trapist piva i opatije	216
Najbolji hramovi, festivali i muzeji piva u Belgiji	217
Pivo u Češkoj	219
Poseta domovini pilsnera	219
Degustacija ostalih čeških piva	219
Ustanove vezane za istoriju češkog piva	219
Piva vredna pažnje iz ostalih krajeva sveta	220
Austrija	220
Danska	220
Holandija	220
Norveška	221
Australija i Novi Zeland	221
Japan	222
Tajland	222

POGLAVLJE 17: Pivski turizam 223

Nekoliko saveta o pivskim turama koje treba imati na umu pre nego što krenete od kuće	223
Avanture s pivom na odmoru	225
A sada svi zajedno: grupne ture	225
Neplanirane pivske avanture	228
Jastuci od hmelja za sve! Smeštaj u pivarama ili u njihovoj blizini	229
Pivo, noćenje i doručak	229
Noćenje u pivari	230
Osvrt na ture s obilaskom pivara	230
Samostalan obilazak pivara	232
Grupne ture autobusom	233
Okretanjem pedala do pilsnera i portera: biciklističke ture	233

POGLAVLJE 18: Pivo iz kućne radinosti 237

Kućno pivarstvo – šta vam treba za početak	238
Kupovina potrepština	238
Lonci, kofe, četke i slično	238
Sastojci za kuvanje piva	242
Sanitarne mere: održavanje čistoće	244
Značaj sterilizacije i higijene	245
Sredstva za pranje	245
Opšte smernice za pranje opreme	246
Uputstvo za proizvodnju piva u kućnoj radinosti: korak po korak	247
Priprema, pozor, kuvaj!	247
Fenomenalna fermentacija	251
Pravac u flašu!	253
Vođenje evidencije	257
Usavršite svoje pivarske veštine	258
Nove igračke: nadogradnja opreme	259
Specijalne žitarice	261
Sekundarna fermentacija i umetnost pretakanja	262

DEO V: SVE SAME DESETKE..... 265

POGLAVLJE 19: Deset načina za usavršavanje znanja o pivu 267

Pijte pivo s ciljem	267
Postavljajte kritike o pivu na veb.	268
Pišite blog o pivu	268
Napišite dobru knjigu o pivu	269
Steknite obrazovanje i sertifikat u oblasti piva	269
Pravite pivo kod svoje kuće	271
Postanite ovlašćeni pivski sudija	271
Skupljajte pivske suvenire	272
Družite se s ljudima koji gaje istu strast ka pivu	272
Pređite u profesionalce	273

POGLAVLJE 20:	Deset najpoznatijih pivskih gradova širom sveta.....	275
	Minhen, Nemačka	276
	Bamberg, Nemačka	276
	Briž, Belgija	277
	Prag, Češka	277
	London, Engleska	278
	Portland, Oregon	278
	Sijetl, Vašington	279
	Denver, Kolorado	279
	San Francisko, Kalifornija	280
	Filadelfija, Pensilvanija	280
	Još nekoliko pivskih gradova vrednih pomena	281
POGLAVLJE 21:	Deset (plus jedan) najboljih festivala piva na svetu.	283
	Veliki američki festival piva, Denver, Kolorado	284
	Sjajan ukus Srednjeg zapada, Medison, Viskonsin	284
	Festival oregonskih pivara, Portland, Oregon	285
	SAVOR, Vašington	285
	Američki festival zanatskog piva, Boston, Masačusets	285
	Mondial de la Bière, Montreal, Kvebek, Kanada	285
	Oktoberfest, Minhen, Nemačka.	286
	Veliki britanski festival piva, London, Engleska	287
	Zitos, Belgija	287
	Festival hmelja i piva, Poperinge, Belgija	287
	Belgrade Beer Fest, Srbija.	288
	DEO VI: PIVARSTVO U SRBIJI I REGIONU	289
POGLAVLJE 22:	Istorijat pivarstva u Srbiji	291
	Tragovima prvih piva u Srbiji	291
	Otvaranje prvih velikih pivara u Srbiji.	292
	Beograd na pivu: mini-pivare 19. veka	295
	Spala knjiga na tri slova	296
POGLAVLJE 23:	Začetak zanatskog pivarstva u Srbiji	299
	Revolucija u mom sokaku.	299
	Budućnost malih pivara u Srbiji.	301
	Razbijanje monotonije: deset neobičnih srpskih specijalnih piva.	301
	Kabinet Brewery.	305
	NikolaCar Brewery.	306
	Crow Brewery.	307
	Južni Vepar	308
	Pivara Tron	309
	3bir pivara.	310

POGLAVLJE 24:	Hmelj naš nasušni: zeleno ravničarsko zlato 311	
	Istorija hmeljarstva u Srbiji	312
	Prvi vojvođanski hmeljarnici	312
	Međuratna „zeleno groznica“	313
	Godina u kojoj smo ostali bez hmelja	314
POGLAVLJE 25:	Pivski turizam u Srbiji i regionu.	317
	Muzeji	317
	Muzej piva, Čelarevo	318
	Muzej pivarstva Đorđe Vajfert	318
	Muzej u Kulpinu	318
	Pivare	319
	Carlsberg pivara, Čelarevo	319
	Dogma Brewery, Beograd	319
	Kabinet Brewery, Nemenikuće	320
	Festivali	320
	Novosadski festival zanatskog piva	320
	Vrteška	321
	Dani piva u Zrenjaninu	321
	Craft & draft festival u Nišu	322
	Najbolja pivska mesta u regionu	322
	Osijek, Hrvatska	322
	Pivo & Burger Fest, Slovenija	323
	BeerYard Festival, Zagreb	323
	Mostar, BiH	323
	Karlovački dani piva, Hrvatska	324
	Bevog pivara, Slo... Austrija	324
	Medulin Craft Beer Festival, Hrvatska	324
	DEO VII: DODACI	325
DODATAK A:	Kratak vodič kroz vrste piva i njihov sadržaj alkohola	327
	Vrste piva	327
	Gustina i sadržaj alkohola u pivima	331
	Ejlovi	332
	Lageri	334
	Hibridna i specijalna piva	335
DODATAK B:	Kratka istorija piva (za prave poznavaoce) . . .	337
	Pivo u osvit civilizacije i kroz istoriju sveta	337
	Istorija piva u Sjedinjenim Državama	340
	Period kolonijalizma u 19. veku	340
	Volstedov zakon	342
	Period posle prohibicije	342
	Aktuelni preporod piva u SAD	344
	INDEKS	347